

Joe-poika Lidíngöstä

Vesa Kataisto ja Ville Hänninen

Joakim Pirinen pyörähti Helsingin sarjakuvafestivaaleilla markkinoinnissa Meitä kustaan silmään -albumiaan. Erakon maineessa ollut Pirinen osoittautui hyvin sympaatiseksi ja puhekykyiseksi nallekarhuksi.

Meitä kustaan silmään oli yksi sarjakuvasyksyn tapauksista, 128 sivua täynnä

Vanha huoneeni yläkerrassa. Kirjoituspöytä - olen istunut saman pöydän ääressä 28 vuotta! Kauimpana sängystä oleva patteri johti sähköä.

- Olen hiukan erakkoluonne, ja nautin siitä. Istun mielelläni itseseni ja kuuntelen radiota.

tyyllisiä kokeiluja ja pirismäistä sysimustaa huumoria. Roomaa ei rakennettu päivässä, eikä Pirisen albumikaan syntynyt ilman työtä ja tuskaa. Pirinen kärsi pitkään niisanotusta piirtäjän blokista. Mikään ei tuntunut riittävän hyvältä, eikä suurelta yleisöltä saatu huomiokaan tunnut hyvältä.

- Laskelmoin hieman piirtäessäni Sokeri-Sakaria, halusin jokaisen ruudun ja vielä kokonaisuudenkin olevan hauska. Suosio olikin tyrmäävä, mutta en pystynyt käsittelemään sitä. Kaikki halusivat Saka-

rin mainoksiinsa, enkä minä voinut tehdä sitä. Se oli sekä hyvää että pahaa aikaa. Vieläkin ihmiset pysäyttävät kadulla ja kysyvät, koska kakkososa ilmestyy.

- Arne Ankan nousu suosituksi sarjakuvaksi oli hienoinen helpotus, sillä minun saamani huomio väheni. Pystyin tekemään rauhassa sitä, mitä halusin. Tein sarjakuvia vielä 1980-luvun lopulle, jolloin se oli taloudellisesti hyvin kannattavaa. Kustantajalleni kertyi runsaasti rojalimaksuja, joita hän ei pystynyt minulle tilittämään. Summa oli niin suuri, että firma olisi mennyt nurin. Samaan aikaan minulle tarjottiin 100 000 kruunua näytelmän kirjoittamisesta, joten luonnollisesti vaihdoin alaa. Näytelmästä tuli tosin aivan hirveän kamala, eikä sitä ikinä esitetty.

Vaikka Pirisen hyppy teatterin puolelle meni osittain mönkään, hän keskitti edelleen energiansa muihin taiteisiin. Pirisellä oli 1990-luvulla useita yksityisiä taidenäyttelyitä. Hänen esikoisromaaninsa, Svenska apan puolestaan ilmestyi viime keväänä.

- Ryhdyin kirjoittajaksi sarjakuvakustantamo Galagén juhlien vuoksi. Niihin haalittiin esiintyjä sarjakuvapiirtäjistä. Joku osasi laulaa, toinen soittaa kitaraa. Minä päälin kirjoittaa tapahtumaan pieniä novelleja. Niiden piti olla hyvin lyhyitä ja hervottomia, sillä kaikki kuulijat olisivat kännissä. Minä sitten luin tekstejä lavalla ja kirjakustantamo Ordfrontin johtaja tokaisi: "Hei! Kokoa kirja noista jutuis-tasi!"

- Olin kyllä kirjoittanut pitkään - novelleja, kirjoja, valtavia tekstikasvoja monenmoista. Silti kirjan synnyttäminen oli vaikeaa, se oli minulle niin iso juttu.

Pirisen harharetket päättyivät viime vuosikymmenen lopulla, kun hän teki Meitä kustaan silmään -albumistakin löytyvän omaelämäkerrallisen tarinan "Tule mukanani taloon, jossa kasvoin".

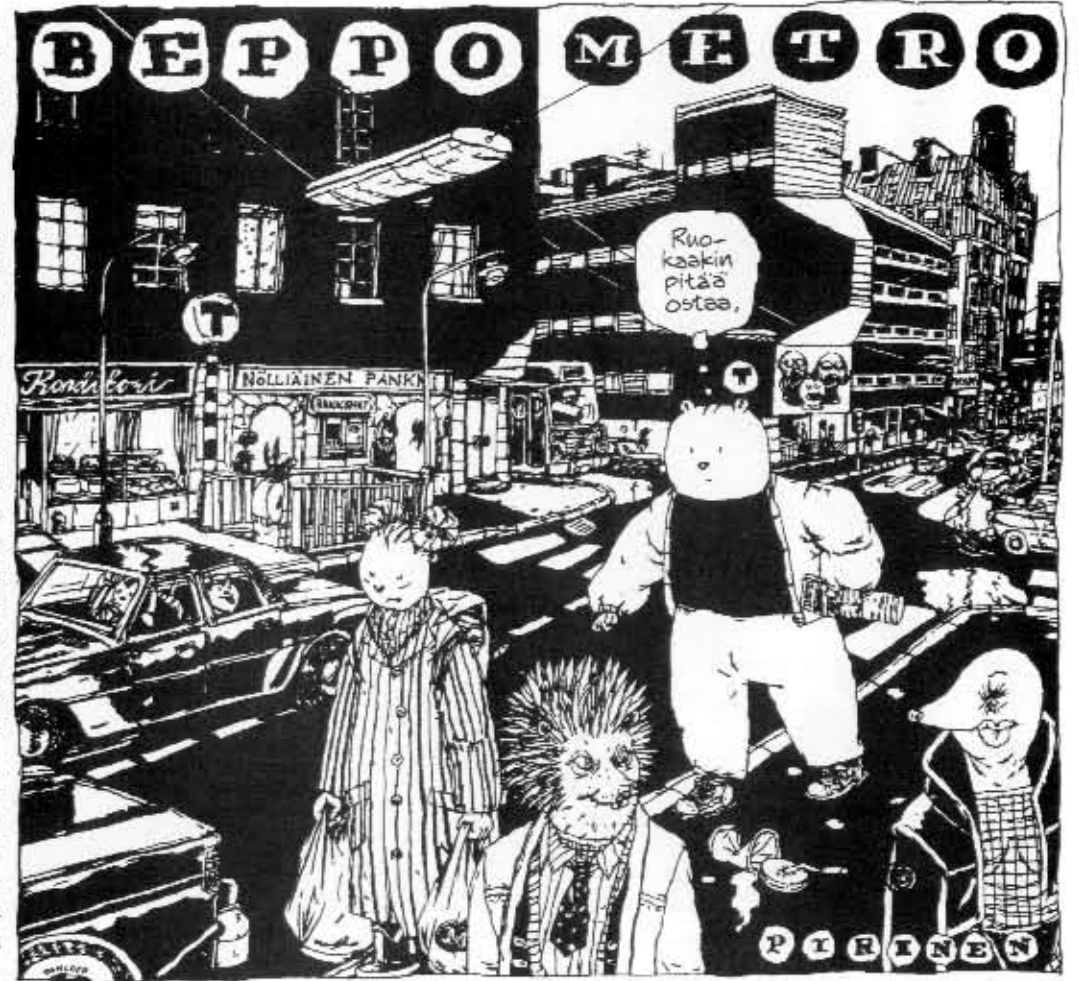
-Lukkoni aukesi, kun tein tuota tarinaa, jossa vierailen vanhempieni talossa Lidíngössä, Brändövägenillä. Oli hauska vain istua ja muistella taloa, piirtää se tarkalleen siinä muodossa kuin sen muistin. Tuon kokemuksen jälkeen Meitä kustaan silmään -albumista kolmasosa syntyi parissa vuodessa, ja kaksi kolmasosaa kahdeksassa kuukaudessa.

- En ollut aikaisemmin tehnyt omaelämäkerrallista sarjakuvaa, vaikka sellainen on nyt trendikästä minua nuorempien piirtäjien keskuudessa Ruotsissa. Kaikki tekevät nyt sellaisia. Eikä siinä mitään, mielestäni tämä on hyvä trendi, sen kautta saa monenlaisia mielipiteitä näkyville.

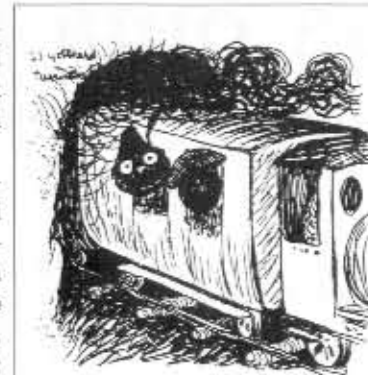
Pirinen aikoo jatkaa kirjoittamista, mutta se ei merkitse, että hän olisi heittänyt uuden albumin myötä hyvästit sarjakuville. Päinvastoin, sillä ei koira karvoistaan pääse.

- Olen kokeillut proosan tekoa, maa-laamista ja näytelmien kirjoittamista. Silti sarjakuvat ovat säilyneet minulle läheisimpänä ilmaisumuotona. Yritän joka päivä tulla kirjailijaksi, mutta olen jo 40-vuotias, minun on pakko antaa periksi. Marcel Proust on sanonut hyvin julmasti: "Teet elämäsi loppuun asti sitä työtä, jota teet toiseksi parhaiten." Niin se kai on, vaikka en haluaisi oman elämäni päättyvän siten.

- Olen kirjoittanut useita, pitkiäkin sarjakuvakäsikirjoituksia valmiiksi asti. Uuteen Sokeri-Sakariinkin minulla olisi ainekset. Minulla ei vain ole ollut aikaa tehdä sarjakuvia niin paljon kuin haluaisin. Minun täytyy esiintyä, lukea julkisesti tekstejäni ja tehdä kuvituksia. Siksi olen saanut aikaiseksi vain lyhyitä sarjoja, ja se on hiukan turhauttavaa. Mutta eihän sitä koskaan tiedä, ehkä tulen tänne Suomeen uuden albumin kanssa pikemmin kuin kukaan arvaakaan! ■

- Minulla sarjakuvan piirtäminen alkoi yhdestä lauseesta tai visuaalisesta ideasta. Otan paperin ja kirjoitan, mitä haluan sanoa. Sitten jaan sivun ruuduiksi ja hahmotan ruutujen määrin. Sen jälkeen ryhdyin luonnostelemaan. Aloitusruutu on tärkein.

- Winsor McCayn ja George Herrimanin kaltaiset klassiset sarjakuvantekijät ovat suosikkejani. Lisäksi ruotsalainen O.A. (Oskar Andersson), hän kehitti sarjakuvailmaisua valtavasti!

Abstrakti taide luo uusia maailmoja

Joakim Pirisen sarjakuvista näkyy innostus abstraktiin taiteeseen.

- Sarjakuvallisen ilmaisun mahdollisuudet valkenivat minulle myöhäisessä iässä. Olin hyvin innoissani abstraktista ekspressionismista ja halusin ryhtyä kuvataiteilijaksi. Sitten näin Öyvind Fahlströmim 1960-luvulla tekemän työn. Se perustui George Herrimanin mustavalkoiseen, 1920-luvulta peräisin olevaan Crazy Kat -sarjakuvan sivuun. Fahlström oli muuttanut hahmojen mittakaavan abstraktiksi, mutta ruutujako oli yhä tallella. Olin aivan äimistynyt tajutessani, että on

mahdollista sekoittaa sarjakuva ja taide!

- Tunsin Crazy Katin kyllä ennestään, vaikka sitä olihin julkaistu ruotsiksi vain muutamana sivun verran. Nuo muuttamat sivut riittivät. Hämmästyin käsittäessäni kuinka kauniita sarjakuvat voivat olla. Herriman oli viettänyt paljon aikaa erämaassa, Arizonassa, Uudessa Meksikossa ja Kaliforniassa. Siksi hänen sarjoissaan on niin runsaasti tilaa. Hän loi sarjoillaan oman maailmansa. Mielestäni sama pätee abstraktiin taiteeseen, siinäkin luodaan kokonaisia maailmoja. ■